

فتاوی و احکام فقہی زکات

فتاوی و احکام فقہی زکات

مؤلف: فضل اللہ ممتاز (غفر اللہ له ولوالدیه)

زکات به کیها داده می شود؟

یکی دوستان از شهر کابل چنین سوال نموده:

استاد محترم لطفا بگویید که زکات به کیها داده می شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

الله متعال که دانا و حکیم است، تقسیم فریضه زکات را در قرآن کریم چنین بیان فرموده: " إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةَ قُلُوبِهِمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ " ^۱ زکات برای این اشخاص داده می شود:

۱- فقرا.

۲- مساکین.

۳- کسانی که در جمع آوری زکات کار میکنند در صورتی که معاش کافی نداشته باشند.

۴- مؤلفت القلوب بخاطری که دین مبین اسلام در قلبهای شان ثابت بماند و سبب رشد و تقویت ایمان شان شود.

۵- آزادی غلامان و بردگان.

۶- قرضداران.

۷- برای مجاهدین فی سبیل الله که مستقیماً با غیر مسلمانان در جنگ و حالت دفاع از مردم مسلمان و متدین و سرزمین اسلامی خود باشند.

---

^۱ - سورة التوبة، الآية: ۶۰.

نیز برای برنامه، پروگرامها دعوتی ودینی، نهادهای خیری، تعلیمی، مطبوعاتی اسلامی، ساختن پل ها، اعمار سرکها وغیره بخشهای عام المنفعه که در خدمت مسلمانان قرار داشته باشد.

۸- مسافر مسلمان که توشه راه خود را نداشته باشد ولو که در وطن خود ثروتمند هم باشد لیکن در سفر دچار فقر و ناداری شده باشد.

توزیع زکات به عساکر اردو، پولیس ملی جایز است

یکی از علاقمندان مسائل دینی سوال نموده :

آیا زکات پول وپیسہ خود را برای منسوبین اردوی ملی وپولیس داده می توانیم چونکہ بعض شان وفامیلہای شان ضرورتمند هستند ومعاش کافی ندارند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

توزیع زکات به عساکر اردوی ملی، پولیس ملی، پولیس محلی وفامیلہای شان جایز ومشروع است در صورتیکہ ضرورتمند وحاجتمند باشند زیرا آنها بخاطر حفظ امنیت ودفاع از تمامیت ارضی کشور در سنگرها بسر می برند ومستحق اولی شمرده میشوند.

در شریعت زکات برای اشخاص فقیر ومحتاج داده میشود کہ ضرورتمندی به غذاء، لباس، مسکن، تداوی، ازدواج، تعلیم وتربیہ، فراگیری علم ودانش باشند وکسب وکار نداشته باشند، این همه شامل مستحقین زکات فرضی هستند.

اما اینکه چگونه اشخاص وافراد مستحق زکات را در بین آنها بدانند، فقیر ومسکین همان شخص را گویند کہ هیچ پول وپیسہ ومصارف خود وفامیل خود را نداشته باشد واگر داشته باشد به اندازه کافی ورفع نیازمندی های شان نباشد، به این معنی کہ اقلا مالک نصاب زکات نباشد یعنی خودش از جمله زکات دهندگان نباشد، زکات دهنده

تلاش کند که از ظاهر حالش و از طریق پرسان کردن مردم موضوع را بفهمد و از این بیشتر به دلیل نیز به قسم ضرورت نیست.

بدون شک الله متعال که دانا و حکیم است، تقسیم فریضه زکات را در قرآن کریم چنین بیان فرموده: " إِمَّا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةَ قُلُوبِهِمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ"^۱ زکات برای این اشخاص داده می شود:

۱- فقراء.

۲- مساکین.

۳- کسانی که در جمع آوری زکات کاری کنند در صورت که معاش کافی نداشته باشند.

۴- مؤلفه القلوب بخاطری که دین مبین اسلام در قلبهای شان ثابت بماند و سبب رشد و تقویت ایمان شان شود.

۵- آزادی غلامان و بردگان.

۶- قرضداران.

۷- برای مجاهدین فی سبیل الله که مستقیماً با غیر مسلمانان در جنگ باشند و از مردم مسلمان و سرزمین اسلامی خود دفاع کنند.

نیز برای برنامه، پروگرامها دعوتی و دینی، نهادهای خیری، تعلیمی، مطبوعاتی اسلامی، ساختن پل ها، اعمار سرکها و غیره بخشهای عام المنفعه که در خدمت مسلمانان قرار داشته باشد.

---

^۱ - سورة التوبة، الآية: ۶۰.

۸- مسافر مسلمان که توشه راه خود را نداشته باشد ولو که در وطن خود ثروتمند هم باشد لیکن در سفر دچار فقر و ناداری شده باشد.

حکم دادن عشر، زکات به گروه‌های تکفیری

یکی از دوستان مسیح صوتی روان نموده و سوال کرده که در منطقه شان گروه‌های تکفیری و افراد مسلح غیر مسئول که از خارج مرزها گماشته می شوند از مردم به شکل اجباری عشر حاصلات زمین، بل برق و زکات را جمع آوری میکنند.. آیا مردم به دادن این پولها به آنان گنهگار می شوند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عشر یا زکات میوه، سبزیجات و حاصلات دانه باب زمینها، و زکات پول و پیسه نقدی و زیورات و اموال تجارتي و غیره برای فقیران و مساکین داده می شود و حق آنها است شرعا نی حق گروهها مسلح، دزدان و قطاع الطرق و غیره افراد که از خارج مرزهای کشور بخاطر بتاراج بردن سرمایه ملی گماشته شده اند.

همچنان مالیات و بل و مصارف برق و غیره پولهای که حق بیت المال است و به خزانه دولت می رود و بعد از آن به خدمت مردم از آن استفاده می شود به اینها دادنش حرام است و مسؤولیت شرعی و اخروی دارد، الله متعال در روز قیامت این سوال را میکند زیرا گروههای مسلح غیر مسئول توسط همین پولها تقویه می شوند و به مردم آزاری می پردازند.. و تصرفات و عملکردهای جاهلانه شان را توسط همین اموال بر مردم تطبیق می کنند، باید مردم شریف و هموطنان عزیز ما به قیافه دینی اینها باور نکنند زیرا آنها همه کشتار و بی بندوباری شانرا در جامه دین بردم عرضه می کنند و اعمال و حشیانه شانرا بخش از دین میدانند.. همه افراد ملت مسئولیت دارند که با آنها هیچ نوع همکاری نداشته باشند.

در دادن زکات بهتر است که مصلحت فقیر در نظر گرفته شود

یکی از دوستان محترم سوال نموده :

اگر از پول زکات آرد، برنج، روغن و غیره خوراکیه باب خریده شود و به فقرا توزیع شود درست است؟ یا باید پول زکات تنها نقد داده شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

نظر به قول راجح فقهاء که همانا مذهب امام ابوحنیفه و شیخ الاسلام ابن تیمیه است باید در زکات دادن مصلحت فقیران یعنی گیرندگان زکات در نظر گرفته شود.. در صورتیکه مصلحت آنها تقاضا کند بعوض پول زکات خریدن آرد، برنج، روغن و غیره خوراکیه باب ولباس و لوازم زندگی در خانه، جواز دارد اگر مصلحت و فایده فقیران باشد، مثلا بعوض اینکه پول نقد به مسئول خانواده که انسان معتاد و پودری و تریاکی باشد برایش داده شود که او پول را در خریدن تریاک مصرف کند در اینجا لازم است که مواد خوراکیه و لوازم خانه برای خانواده اش خریداری شود، و این امر بسیار مهم است که زکات دهنده زکات مال خود را به مستحق برساند و تساهل و بی پروایی نکند.

زکات را به غیر مستحق داده آیا دوباره زکات بدهد؟

یکی از دوستان رادیو اسلام پیمان چنین سوال نموده:

آیا اگر زکات به مستحق داده نشود باید زکات دوباره پرداخت شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

راجح این است که مسلمانی که زکات خود را اشتباها و یا قصدا وعمدا به غیر مستحق داده باشد باید دوباره زکات بدهد بخاطر براءت ذمه تا اینکه فرضش ادا شود، طهارت و باکی شامل حال خودش و مالش گردد.

اما اینکه چگونه اشخاص و افراد مستحق زکات را بداند، فقیر و مسکین همان شخص را گویند که هیچ پول و پیسه و مصارف خود و فامیل خود را نداشته باشد و اگر داشته باشد به اندازه کافی نباشد، به این معنی که اقلا مالک نصاب زکات نباشد یعنی خودش از جمله زکات دهندگان نباشد، کوشش کند که از ظاهر حالش و از پرسن کردن مردم موضوع را بفهمد و از این بیشتر به دلیل و قسم ضرورت نیست.

آیا زکات مال خود را به برادرش که محصل است داده می تواند؟

یکی از هموطنان عزیز سوال نموده:

برادرم در دانشگاه درس می خواند و مجبور است فیس هم بدهد آیا من می توانم زکات مال تجارتي خود را برایش بدهم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شریعت در صورتی به شما اجازه میدهد که زکات مال خود را به برادر تان بدهید که از شما جدا زندگی کند و شما مسئولیت تأمین نفقه و مصارف او را بدوش نداشته باشید،

زیرا زکات به کسی داده نمی شود که انسان مسئول تأمین مصارف زندگی او باشد مثل والدین، فرزندان و دختران و خواهر و برادر.

دادن زکات مال قبل از تکمیل شدن سال

یکی از علاقمندان چنین سوال نموده:

من عادت دارم که هر سال زکات مال خود را در ماه رمضان بدهم در حالیکه سال را دو ماه بعد تکمیل میکند آیا جایز است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در فرضیت زکات که یکی از ارکان مهم دین مبین اسلام دو شرط است : ۱- به نصاب برسد ۲- سال را تکمیل کند.

اما کشیدن زکات مال و رسانیدن آن برای مستحقین قبل از تکمیل کردن سال جایز و مشروع است نزد جمهور فقهاء خصوصا اگر در ادا کردن آن قبل از وقت فرضیت مصلحت برای فقیران بوده باشد و بخاطر رفع ضروریات آنها عجله شود.

په زراعتی تراکتور کپی د زکات ورکولو حکم

د درنو لوستونکو خخه یو ورور د کرهنی په اړه خپله پوښتنه مطرح کړی وه او په خپله دې پوښتنه کې یې لیکلې ؤ چې: آیا په هغه زراعتی تراکتور کې چې د کرهنی او مالدارۍ لپاره ترې ګټه اخستل کېږي، زکات ورکول څه حکم لري؟

د نوموړي ورور د دې پوښتنې په ځواب کې باید دومره ووايو چې:

که چپرې ددې ترکتور او کرهنيزې آلې څخه د تجارت په نیت گټه اخستل کېږي؛ نو په دې صورت کې زکات پکې واجب گڼل کېږي. په دې اړه د حضرت سمره بن جندب - رضي الله عنه - څخه روایت شوي دي چې وې وويل:

((نبي کریم - صلی الله عليه وسلم - به مونږ ته په دې اړه امر کاوه چې په هر هغه څه کې چې مونږ یې د خرڅولو لپاره آماده او عرضه کولو ته وړاندې کوو، په هغه کې باید صدقه ورکړو)).

نو که چپرې دا ټيکټر وخت په وخت استعمالیږي؛ نو بیا زکات پکې نشته، اما دا خبره هم د یادولو وړ ده چې که چپرې دا ټيکټر له یو چا څخه په کرایه اخستل شوی وي؛ نو بیا په دې صورت کې ددې ټيکټر څخه په ترلاسه کېدونکي مزد او گټه کې چې کله پرې یو کال تېر شي؛ نو بیا به زکات پکې ورکوي.

خو که چپرې پر دې مزد باندې مخکې له دې چې یو کال تېر شي د خاوند څخه مصرف شي؛ نو بیا په دې حالت کې پرې زکات نشته.

په دې اړه د لا زیاتو معلوماتو لپاره تاسې کولی شئ د دکتور عبدالرحمن بن نفیسه مشهور کتاب (رسائل و مسائل في الفقه)، ۳ جلد او ۱۰۳ صفحې ته مراجعه وکړئ.

زمینهای سفید تجارتي و احتیاطي زکات دارد

یکی از دوستان چنین سوال نموده:

استاد محترم اگر کسی زمین سفید داشته باشد و دولت اجازه کار را ندهد بالايش زکات میشود یا خیر

زمین را دو سال پیش خریدیم بعد از یک مدت دولت اجازه کار را نداد و تا به حال کار بند است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

تاجران که این زمینها را بخاطر تجارت و فروش خریده اند ویا بخاطر حفظ پول و سرمایه شان.. شرعا مکلف هستند که سالانه این زمینها را قیمت نموده ودر هر یک لک افغانی دونیم هزار زکات بدهند، وبلاکها وخانه ها واپارتمانهای تجارتي و دکان ها همه درین حکم شامل هستند، کسانی که این حکم را نمی دانستند باید زکات سالهای قبلی را هم بدهند.

زمین احتیاطی ویا تجارتي که در ملکیت عام و تام شما قرار داشته باشد زکات دارد.

رهنمائي شرعي براي ادای زکات پول نقد

برادر محترم ما زکی الله از ولایت لغمان چنین سوال نموده :

محترم ممتاز صیب خومره نقدی پیسی- شوک ولری زکات پری لازمیبری. او د پیسو دغه نصاب څنگه ټاکلی شو؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در زکات دادن پول و پیسه و مبالغ نقدی حکم و حیثیت طلا و نقره را دارد و نصاب زکات آن نیز عینا نصاب زکات طلا و نقره است و مطابق قیمت یکی از آنها پرداخته می شود.

اولا : نصاب نقره (۵۹۵) گرام است در صورتیکه یک سال هجری قمری را تکمیل کرده باشد در بازار قیمت شود و از قیمت اجمالی آن (۲,۵٪) پرداخته شود که به مصلحت فقراء است نزد جمهور فقهاء.. کسی که قیمت همین (۵۹۵) گرام نقره را داشته باشد از پول و پیسه نقد مالک نصاب شمرده می شود. و از هر هزار افغانی (۲۵) افغانی زکات بدهد.

ثانیا : در شرائط کنونی که طلا نیز مروج است نصاب طلای عیار (۲۴)، (۸۵) گرام میباشد و نصاب طلای عیار (۲۱)، (۹۵) گرام و عیار (۸۱) آن (۱۱۰) گرام است در صورتیکه سال را نیز تکمیل نماید:

مثلا امروز قیمت یک گرام طلا در بازار (۲۳۰۰) افغانی است.

همین (۲۳۰۰) را ضرت (۸۵) میکنیم که قیمت (۸۵) گرام طلا (۱۹۵۵۰۰) هزار افغانی می شود و کسی که همین مبلغ را داشته باشد و سال را نیز تکمیل کرده باشد بالایش فرض است که زکات آنرا بکشد و بدهد بدون تأخیر که از هر هزار افغانی (۲۵)

افغانی می شود، و از هر یک لک افغانی (۲۵۰۰) افغانی زکات می شود یعنی باید (۲,۵٪) پول وپیسه که زکات واجبی دارد بکشد .

پول که بالای مردم است و توان دادن را ندارد بالایش زکات است یا نه؟

از پول قرض که بالای مردم باشد و توان دادن اش را نداشته باشد میشود به زکات مجرا کرد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در پول قرض در صورت زکات لازم می شود که امکان بدست آوردنش باشد.

اما اگر امکان بدست آوردنش نباشد درین پول زکات نیست تا اینکه بدست آید ویکبار زکات همه سال های نه داده شده را ادا کند.

زکات پول امانت

یکی از دوستان سوال نموده :

چگونه زکات پول امانت را بدهیم ازین پول اگر از خودم باشد و اگر از کسی دیگری باشد نزد من به معامله یا امانت ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

زکات پول امانت بر دهنده واجب است نی بالای کسی که امانت را نگهداری میکند.

زکات پول امانت بر دهنده واجب است نی بالای کسی که امانت را نگهداری میکند.

زکات طلای خانمها در مذهب حنفی

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده :

استاد محترم تقریبا بیشتر از (۱۵۰) گرام طلا دارم که میپوشم واستعمال می کنم
آیا این طلا زکات دارد بعض مردم میگویند که زکات ندارد ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

چونکه در افغانستان مذهب فقهی امام ابوحنیفه النعمان بن ثابت رحمه الله و یاراناش مروج است و در مسائل فروعی فقهی واجتهادی مردم وهموطنان عزیز ما پابند این مذهب هستند باید در زکات طلا هم پابند این مذهب باشند ، طلای که نصاب یعنی (۸۵) گرام را تکمیل کرده باشد و سال بالایش گذشته باشد زکات دارد و در بازار قیمت شود و از هر یک لک افغانی (۲۵۰۰) پرداخته شود و شما همان (۱۵۰) گرام را در بازار قیمت کنید و می توانید توسط تلفون از طلا فروشی پرسان کنید و بعد از فهمیدن ودانستن زکاتش را بپردازید .. این تنها مذهب امام ابوحنیفه و یاراناش نیست بلکه یک مجموعه از فقهای صحابه از جمله عبد الله ابن مسعود، و عبد الله بن عمر رضی الله عنهم، هم به این نظر هستند و آنرا فرض میدانستند.

درست است که مذهب جمهور فقهاء این است که در طلای نگهداشت زکات است و در طلای زیر استعمال که خشت و سکه نباشد زکات نیست .. اما این را بیاد داشته باشیم که عمل کردن به مذهب حنفی در این مورد رعایت کردن جانب احتیاط و براءت ذمه خانمان مسلمان را هم با خود دارد.

و این نظریه مخالف رهنمودهای شریعت است که در همه مسائل حنفی باشیم و بخاطر گزیر از زکات طلا از این مذهب خارج شویم .

زکات پول خانه که بخاطر حفظ سرمایه خریداری شده است

یکی از خواهران نوشته که :

میراث مال پدرم تقسیم شد و من تقسیم خود را بدست آورم و برایم یک باب خانه کوچک خریدم، بخاطر که پیسه ام مصرف نشود در امور خورد و بی فایده، این خانه اضافگی است، آیا زکات بدهم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

این خانه بخاطر حفظ سرمایه و نگهداری پیسه خریداری شده و از جمله خانه و مال املاک زیر استعمال نیست، و شرعا زکات دارد که باید قیمت شود و از هر یک لک افغانی ۲۵۰۰ زکات داده شود.

زکات طلای خانمها

یک خواهر محترمه ما از ولایت کندز چنین سوال نموده:

از ۱۸۰ گرام طلا سالانه چقدر زکات بپردازم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

طلای که عیار ۲۴ باشد و به ۸۵ گرام رسیده باشد و یا بیشتر و سال را تکمیل کرده باشد، در بازار طلا قیمت شود، و به همان قیمت فروش از قیمت مجموعی آن از هر هزار ۲۵ افغانی، و از هر یک لک افغانی ۲۵۰۰ پرداخته شود.

اما طلای عیار ۲۱ چون خالص نیست فقهای معاصر نصاب آنرا ۹۵ و یا ۹۵ گرام تعیین نموده اند و نصاب طلای عیار ۱۸ را ۱۱۰ گرام دانسته اند، لیکن از باب عمل

کردن به احتیاط واینکه اکثراً طلای خانمها متشکل از عیار های سه گانه میباشد اگر مطابق ۸۵ گرام زکات دهند کار شان میشود و فرض شان بجا.

د خویندو لپاره شرعي لارښوونه چې څرنګه د خپلې طلا زکات آدا کړي؟

یوې محترمه خور مو له کنډز ولایت څخه داسې پوښتنه کړې ده: له ۱۸۰ گرامه طلا څخه سالانه (کلنۍ) څومره زکات ورکړم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

هغه طلا چې په عیار د ۲۴ وي او ۸۵ گرامو ته رسیدلې وي او یا له هغو زیاته وي او کال یې تکمیل کړی وي، د طلا په بازار کې دې قیمت شي، او په هماغه قیمت د خرڅلاو دې له مجموعي قیمت څخه یې دې له هرو زرو افغانیو څخه ۲۵ افغانی، او له هر یو لک افغانیو څخه دې ۲۵۰۰ افغانی ورکړل شي.

اما هغه طلا چې په عیار د ۲۱ وي چون خالصه نه ده نو معاصرو فقهاؤ د هغې نصاب ۹۵ او یا ۹۵ گرامه بللی دی او د هغې طلا چې عیار یې ۱۸ وي نصاب یې ۱۱۰ گرامه ګڼلی دی. لیکن په باب د احتیاط د عمل کولو او دا چې د مېرمنو اکثراً طلا له دريوارو عیارو څخه متشکله وي که چېرته د ۸۵ گرامو مطابق زکات ورکړي، کار یې ترسره او فرض یې پر ځای.

رهنمائي براي ادا كردن زكات اموال تجارتي

يكي از خواهران از ولايت هرات چنين سوال نموده:

استاد فرهيخته چون در اين روزها سوالات راجع به يكي از فرايض ديني يعني زكات است منم يك سوال در اين ارتباط دارم و مثل هميشه شما را زحمت دادم و منتظر جواب هستم.

آيا امواليکه جهت فروش در يك دوکان گذاشته است و به مدت يکسال اين مال يا جنس از هرنوع که است فروخته نشد در حد نصاب هم قرار دارد آيا بر صاحب دوکان زكات اين اجناس فرض است يا خير؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

هنگام که اموال تجارتي سال را تکميل کند و به نصاب هم رسیده باشد در آن صورت، صاحب شرکت تجارتي و مالک دکان همه اموال موجوده را نشاندهی کند حتی همان اموال که فروخته نشده، و با اين اموال مبالغ نقدي که بدست دارد و همچنان قرضهای دکان و شرکت که بالای مردم است و امید بدست آوردنش است همه اینها را باهم جمع کند و از اين مبلغ اجمالی قرضهای که دکان و شرکت از شرکتهای صادر کننده قرضدار هستند منفي نمايند، و از همين مبلغ که قيمت مالهای موجوده در دکان و شرکت است و نيز مبلغ نقدي که بدست دارد، ۲،۵٪ زكات دهد.

له میراث څخه په لاسته راغلیو پیسو یې کور اخیستی ترڅو یې پیسې مصرف نشي. کال یې تکمیل کړی دی آیا زکات لري؟

له کابل څخه مو یوې هېوادوالې خور پوښتنه کړې ده:

د پلار مې د میراث مال و ویشل شو؛ ما خپله برخه په لاس راوړه او د خپل ځان لپاره مې یو باب کوچنی کور وپېرید/ واخیست، ددې په خاطر چې پیسې مې په ورو او بې کتې چارو مصرف نشي، دا کور زیاتي دی، آیا زکات ورکړم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

دا کور د پیسو او شتمنی د حفظ په بخاطر پېرودل شوی دی او د استعمال لاندې کور او املاکو له جملې څخه نه دی. نو شرعا زکات لري چې باید قیمت شي او له هر یو لک افغانیو څخه دې ۲۵۰۰ افغانۍ زکات ورکړل شي.

زکات پول جمع آوری ساخت خانه

یکی از دوستان چنین سوال نموده:

من شخص اولاد دار هستم، کوشش کردم که یک مقدار پول را بخاطر ساختن خانه جمع آوری کنم که فعلا به چند لک رسیده آیا از این پول جمع شده بخاطر ساختن خانه مسکونی زکات بدهم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

پرداختن زکات پول وپیسو که بخاطر ساخت خانه نگهداری شده فرض است.

بالای این برادر دادن زکات این پول وپیسه جمع کرده شده بخاطر آبادی خانه مسکونی واجب است در صورت که سال را تکمیل کرده باشد ومالک نصاب بوده باشد.. ركات یکی از فرائض واركان دین مبین اسلام است، ودر زکات دادن شرط نیست که حتما پول وپیسه شامل تجارت باشد، حتی پول وپیسه که بخاطر ازدواج نگهداری می شود نیز زکات دارد در صورت رسیدن به نصاب وتکمیل کردن سال، از هر یک لک ۲۵۰۰ افغانی زکات داده شود، وکسی که زکات را نمی دهد ویا اینکه در دادن آن تأخیر می کند ودر وقتش ادا نمی کند گنهگار می شود.

زکات کلنیک دندان

یکی از داکتر صاحبان چنین سوال نموده :

آیا در معاینه خانه وکلنیک دندان زکات است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

کلنیک دندان زکات دارد ودر پول بدست آمده از عواید آن زکات واجب می شود.

معاینه خانه ها، شفاخانه ها، کلنیک های طبی، لابراتوار های طبی وصحی که تجارتي باشد زکات فرضی دارد ، و در پول بدست آمده وعواید ومفاد کاری آنها زکات واجب می شود بعد از تکمیل شدن سال باید زکات آن داده شود .. واز مبلغ ومفاد کاری آن که جمع آوری شده وبدست دارند ،۲،۵٪ زکات دهند، یعنی از هر هزار افغانی ۲۵ افغانی واز هر یک لک افغانی ۲۵۰۰ زکات داده شود.

قابل یاد آوریست که شفاخانه ومراکز صحی خیریه ودولتی ووقفی که در خدمت مردم است زکات ندارد، زکات تنها در شفاخانه ها وکلنیک ها ولابراتوارهای تجاری واجب است.

دادن زکات به دختر و پسر

یکی از خواهران علاقمند مسائل شرعی چنین سوال نموده:

آیا پدر میتواند زکات پول خود را برای دختر خود بدهد البته دخترش عروسی کرده و چند دانه اولاد هم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت اسلامی جواز ندارد که شخص زکات دهنده زکات مال خود را به اصول و فروع خود بدهد که دختر و پسر نیز شامل فروع است، زکات به آن اقارب انسان داده نمی شود که از اصول و فروع او باشد یعنی پدر و مادر و پدر کلان و یا فرزند و دختر و نواسه های او باشند حتی ولو که از جمله فقراء و محتاجین هم باشند و ازدواج هم کرده باشند زیرا این اشخاص اصلا نفقه شان بدوش زکات دهنده میباشد در صورتیکه زکات را برای آنها بدهد معنایش این است که زکات مال خود را برای خودش داده و مالش برای خودش برگشته .

لیکن دادن زکات به داماد و یازنه جواز دارد ، و هیچ حرج و مانع شرعی وجود ندارد که زکات مال برای داماد و یازنه یعنی شوهر دختر، و شوهر خواهر داده شود اگر از جمله فقراء و مساکین و محتاجین و مستحقین باشند.

مادر نیز می تواند که زکات مال خود را به شوهر دختر نادار و محتاج خود بدهد و شوهرش از این پول زکات بخاطر رفع ضروریات و حاجتمندی خانواده خود استفاده کند.

قابل یاد آور است که دادن زکات برای والدین یعنی پدر و مادر، پدر کلان و مادر کلان نیز جواز ندارد زیرا مسئولیت نفقه دادن آنها را شخص زکات دهنده بدوش دارد.

برای شوهر نیز جواز ندارد که زکات مال خود را برای خانم خود بدهد زیرا که خودش مسئولیت نفقه خانم خود را دارد..لیکن برای خانمها جواز دارد که زکات مال خود را برای شوهران شان بدهند در صورتیکه محتاج و ضرورتمند باشند.

زکات مال خانم به شوهرش

آیا زن زکات مال خود را به شوهر فقیر خود داده می تواند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شریعت برای خانمها اجازه میدهد که زکات مال و زیورات شانرا به شوهران ضرورتمند شان بدهند.

زکات موترهای کاری

یکی از دوستان چنین سوال نموده :

در موترهای تریلا که بالای شان کار میشود یک عراده باشد یا بیشتر زکات میشود یاخیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در اصل موترهای کاری زکات نیست ، بلکه در پول و پیسه ای که از کار آنها جمع آروی میگردد زکات واجب می شود.

در موثرهای تکسی ولاریها وموثرهای کاری زکات نیست لیکن زکات در پول وپیسه که از کار آنها جمع می شود وبه نصاب میرسد وسال هم تکمیل میکند بالای این پولها در این صورت زکات واجب می شود از هر هزار افغانی ۲۵ افغانی زکات داده شود.

همچنان در خانه های کرائی هم زکات نیست، وزکات در کرایه ای که جمع می شود وبه نصاب ب میرسد وسال را تکمیل کند واجب می شود.

همچنان لابراتوارهای طبی، رستورانها .. در پول بدست آمده ازین کارها زکات واجب می شود بعد از تکمیل شدن سال ورسیدن به نصاب.

فرض بودن و دادن زکات فرضی به ماه رمضان ارتباط ندارد

دوستی محترمی سوال دارند که: اگر سال که زکات می گردد دو ماه بعد پوره گردد اما به خاطر اینکه در رمضان به مستحقین توزیع گردد چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

اموال واجناس که سالش کامل شود ودارای نصاب باشد باید زکاتش داده شود در هر ماه سال که باشد اگر ماه رمضان باشد ویا غیر رمضان..وهیچ دلیل شرعی وجود ندارد که باید زکات مال خود را حتما در ماه رمضان بدهیم .. وغلط فهمی نشود .. لیکن رمضان ماه خیر وبرکت وموسم طاعات وعبادات است درین ماه اگر صدقه وخیرات داده شود وهمدردی وهمکاری شود بهتر است وباید در بین صدقه وزکات فرق کنیم زکات را در وقتش ادا کنیم وصدقه در رمضان ثواب دارد..ورمضان بهترین وقت وموسم صدقه وخیرات است.

وهم اگر زکات مال خود را مسلمان قبل از تکمیل شدن سال که دو ماه ویا کمتر مانده باشد می تواند در ماه رمضان توزیع کند وبرای مستحقین برساند واین هم جواز دارد ومشروع است ..

زکات شرکتهای تجارتي و توليدي

یکی از دوستان از ولایت هرات چنین سوال نموده:

در مورد زکات شرکت های تجارتي و توليدي کمی معلومات بدهيد که چی قسم بايد بکشيم ممنون ميشوم ببخشيد استاد در شرکت های توليدي جنس توليد شده فروخته ميشود و شايد خیلی کم از جنس ها یک سال کامل بالایشان بگذرد و موجودی فعلی هم از توليد چند روز قبل باشد يا در هنگام حساب کردن موجودی خیلی کم يا هم زياد باشد اگر کمی روشن تر کنید بهتر است

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

الف: هنگامیکه اموال تجارتي سال را تکميل کند و به نصاب هم رسیده باشد در آن صورت، صاحب شرکت تجارتي و مالک دکان همه اموال موجوده را نشاندهی کند حتی همان اموال که فروخته نشده، و با این اموال مبالغ نقدي که بدست دارد و همچنان قرضهای دکان و شرکت که بالای مردم است و امید بدست آوردنش است همه اینها را باهم جمع کند و از این مبلغ اجمالی قرضهای که دکان و شرکت از شرکتهای صادر کننده قرضدار هستند منفی نمایند، و از همین مبلغ که قیمت مالهای موجوده در دکان و شرکت است و نیز مبلغ نقدي که بدست دارد، ۲،۵٪ زکات دهد.

ب - در تعمیر، ماشینها و سامان آلات کاری و موتر های حمل و نقل شرکت توليدي و تجارتي زکات نیست، زکات تنها در فایده و مفاد و مبالغ نقدي دست داشته میباشد که سال را تکميل کرده باشد و بنصاب رسیده باشد، همچنان در مواد خامیکه شرکت توليد کننده از آن استفاده می کند در توليدات خود زکات نیست نزد بعض فقهاء اما بعض فقهای معاصر گفته اند که این مواد خام نیز قیمت شود و زکات آن پرداخته شود.

به این معنی که زکات شرکت توليدي و کارخانه ها در فایده، مفاد و صادرات واجب می شود صادراتیکه در بازار عرضه میگردد و یا اینکه در گودام و مخزن نگهداری می شود

هردویش زکات دارد بشرطیکه سال را تکمیل کرده باشد و به نصاب رسیده باشد با پول و پیسه نقدی که در دست دارند ۲,۵٪ زکات بدهند.

حساب کردن قرض در زکات

این مسأله زیاد تکرار می شود و امروز دو دفعه مطرح شده ..و بار دوم آن از طرف یکی از علماء و دانشمندان که در کابل سکونت دارد و حکم مسأله را هم میدانند لیکن بخاطر اطمینان خاطر شان و تأکید کردن بیشتر سؤال نمودند که آیا شخص تاجر و مالدار قرض دهنده که بالای شخصی دیگری قرض دارد می تواند همان قرض خود را به زکات مال خود حساب کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در جواب باید بنویسم که نه خیر فقهاء بیان داشته اند که زکات حق فقراء بوده و عبارت از دادن و گرفتن یعنی اخذ و عطاء می باشد نی براءت دادن ذمه انسان، و اگر قرض را به زکات بشمارد هدف از زکات دادن تحقق نمی یابد ازینرو شمردن قرض به زکات بالای قرضدار جواز ندارد... و اگر شخص قرضدار فقیر باشد و مستحق زکات باشد باید زکات را به صورت مستقل برایش بنام زکات داد و بخاطر گرفتن قرض باید برایش مهلت اضافی داده شود تا اینکه نزدش میسر شود و آنرا آداء کند..

و یا اینکه همان مبلغ قرضی را در صدقه برایش حساب نماید که شامل اجر و ثواب شود.

ومن الله تعالى التوفيق وصلى الله تعالى على خير خلفه محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

زکات پول نهاد های دعوتی

دوستی سوال نموده :

آیا در پول وپیسۀ ذخیره شده نهاد های دعوتی و خیری زکات است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در پول وپیسۀ ذخیره شده نهاد های دعوتی و خیری زکات نیست زیرا که حکم مال وقفی را دارد.

صدقه دادن خانمها

یکی از خواهران چنین سوال نموده:

آیا خانم که معلم است معاش می گیرد میتواند از معاش خود بدون اجازه شوهرش به پدر، مادر، خواهر دوستان و همچنان به فقرا بدهد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

معاش، پول وپیسۀ، و مال ودارائی که در ملکیت خانمها قرار داشته باشد ودر نتیجه سعی و تلاش و کار و کسب خود شان بدست آمده باشد حق خاص خود شان شمرده می شود ودر صورت که عاقل و بالغ بوده باشند حق تصرف، هبه و صدقه دادن و غیره را دارند واین حق را شریعت اسلامی برای شان داده و شوهر حق ممانعت و حتی مداخله را هم ندارد در صورت که در راه خیر و مشروع به مصرف برسانند.

و بر خانمان واجب نیست که شوهران شانرا کمک مالی کنند ویا اینکه در مصارف خانه شریک باشند اما اگر به رضایت و خوشی خود شان این کار را می کنند اجر و ثواب شامل حال شان می شود.

اگر برضایت خود به شوهر کمک می کنند و در مصارف خانه سهم میداشته باشند این امر جائز است به نص آیه مبارکه: "فَإِنْ طَبَّنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَّرِيئًا"^۱.

و نیز در احادیث صحیح ثابت که رسول الله صلی الله علیه وسلم خانمان را به صدقه دادن تشویق کرده بدون اجازه شوهران.

وقد ثبت أن النبي صلى الله عليه وسلم أمر النساء بالصدقة، فجعلن يتصدقن بحليهن، ولم يسألهن النبي صلى الله عليه وسلم هل استأذنتن أزواجكن أم لا ؟ فدل ذلك على الجواز عموماً.^۲

در آثار صحیح ثابت که ام المؤمنین میمونۀ، و أسماء بنت ابی بکر رضی الله عنهما از در مالهای خاص شان تصرف کردند بدون اجازه شوهران..

این همه دلالت می کند که اجازه شوهر در تصرف خانمها در مال خاص شان ضرورت نیست در صورت که در راه خیر و مباح باشد.

زکات معاش مأمورین

دوستی محترمی سوال نموده است :

استاد سوال دارم اینکه، مدتی دو سال پول معاش در اکاونت بانکی دارم حالا نمیدانم زکات این پول که در هر ماه زیاد میشود چه قسم تعیین کنم مثال، سال قبل نمی فهمیدم توکلی یک مقدار پول را زکات دادم امثال همان پول جمع پول هرماه جمع شده نمودم چطور زکاتش را حساب کنم، چون پول معاش یکماه قبل نیز در آن داخل است، و دیگر پولهایش که تا حال سال سرش نگذشته.

^۱ - س

وره نساء: ۴.

^۲ - انظر: صحیح مسلم، کتاب صلاة العیدین، رقم الحدیث: (۸۸۵)، (ج ۲، ص ۶۰۳).

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

بسیار تشکر از برادران متدین ما که فکر ادا کردن فریضه ووجیبه دینی شان هستند ودر پهلوی زندگی ، کار ووظیفه خود شان در فکر حق فقراء ومحتاجین هم هستند، و خداوند متعال در عمر و کار و زندگی، خانواده ودارای این دوستان برکت بیندازد.

اولا: معاش ماهانه اگر فقط به اندازه مصرف روزمره خود انسان باشد وهمه آن مصرف شود و چیزی به پس انداز نماند درین صورت بالایش زکات واجب نمی شود ومکلف نیست که زکات بدهد.

ثانیا: معاشات که در حساب بانکی ویا در خانه پس انداز می شود در این صورت زکات فرضی دارد، و به دو طریقه وشویه اداء می شود که عبارت اند از:

۱- پول و پैसे معاش هر ماه را بصورت جدا گانه حساب کند وسال پول هر ماه که تکمیل شود زکات آن را ادا کند که در هزار ۲۵ افغانی می شود.

۲- شیوه آسانتر وخوبتر وبهتر این است که از معاش ماه اول حساب کند ووقت که سال تکمیل می شود در همین ماه همه پول معاش وغیر معاش را که جمع شده زکاتش را ادا کند مثالش: در ماه حمل اولین معاش را بدست آورده ودرسال آینده در ماه حمل زکات همه پول را همراهی این حساب کند، واین اجر وثوابش بیشتر است وسبب راحت واطمینان قلبی زکات دهنده هم می شود وبرای فقیران ونیازمندان هم خوب وبهتر است، این شیوه را مجامع فقهی وفقهای معاصر بهتر دانسته.

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد وعلی آله وأصحابه أجمعین.

حکم زکات دادن به بنی هاشم و سیدها

یکی از دوستان سوال نموده که :

سلام ممتاز صاحب زکات برای بنی هاشم جایز اما یک ملا صاحب میگوید در سابق برای بنی هاشم از طرف دولت معاش داده میشد اما امروز معاش تعیین نیست علماء گفته است که حالا باید زکات به بنی هاشم داده شود اگر درین باره روشنای بیاندازی خوشحال میشوم.

الحمد لله والصلاة، والسلام على رسول الله، اما بعد:

درین مسأله علماء وفقهای امت اجماع دارند که صدق دادن برای اهل بیت رسول الله صلی الله علیه وسلم وسیدها و اشراف بنی هاشم جواز دارد لیکن زکات و صدقه فطر دادن برایشان جواز ندارد زیرا زکات جرک و باکی مال است که برای احترام به آنها داده نشود که احساس ذلت و حقارت نکنند، اما دروازه همدردی و همکاری باز است که صدقه و کمک شوند برای رفع نیازهای شان اگر ضرورت داشته باشند.

طریقه و روش آسان برای ادا کردن زکات معاش ما هانه

استاد گرامی سلام خدا کند صحتمند باشید، من در جرمنی در شرکت پوست کار میکنم، پول از معاش خود ذخیره میکنم در مورد زکات آن برایم روشنی بیندازی؟ آیا از پول معاشم زکات لازم میشود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

هر مبلغ و پول و پیسه که از مصرف شخصی انسان و فامیل اضافه باشد در آن زکات فرض است از جمله معاش ماهانه اگر از آن پول ذخیره شود، طریقه بهتر و آسان این است که مبلغ که باقی میماند بعد از مصرف و ضرورت های انسان از اولین معاش نگهداری

شود و تا به آخر سال، و در آخر سال از مبلغ موجوده زکات داده شود از هر هزار ۲۵ و از هر یک لک ۲۵۰۰ در هر کشور که باشد.

رهنمایی شرعی برای ادای زکات حاصلات انگور باغها

یکی از علاقمندان مسائل دینی از ولایت غزنی سوال نموده:

جناب استاد گرامی امسال ما برای انگور باغ مان و اتر پمپ خریده ایم و خود ما نیز تقریباً ده روز کار هایش را انجام داده ایم حالا در این صورت زکات و عشرش میشود و یا خیر چون فایده نکرديم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

انگور نیز زکات فرضی دارد مثل سائر میوه جات که مسلمان مالک نصاب باید زکاتش را ادا کند، نصاب زکات انگور (۹۰۰ کیلوگرام) است و این دو حالت را بخود میگیرد:

الف: نصف عشر یعنی نیم ده یک آنرا زکات بدهد در صورتیکه به مصرف خود و توسط آب خرید و ماشین آلات آبیاری کرده باشد، یعنی از از همین ۹۰۰ کیلوگرام انگور چهل کیلوگرام آنرا زکات بدهد.

ب: اما اگر این انگور باغ توسط باران و آب جوی عمومی آبیاری شده باشد در این حالت عشر کامل یعنی از ده یک آن زکات داده میشود که از همین ۹۰۰ کیلوگرام ۹۰ کیلوگرام آن زکات داده میشود و در صورتی که فروخته باشد از قیمت آن زکات را بپردازد.

په کورني صندوق کې د جمع شوي مال د زکات حکم

د گرانو مینه والو څخه یوې خور خپله پوښتنه مونږ ته رالېږلې وه او په هغې کې یې له مونږ څخه پوښتلي ؤ چې: آیا په هغه مالي صندوق کې چې په یو لږ کورنیو کې شتون لري؛ (پدې ډول صندوقونو کې عموماً د کورنۍ افراد هر یو د خپل وس او توان سره سم پیسې جمع کوي؛ اوس که چیرې یې) پیسې د نصاب حد ته ورسېږي؛ نو آیا زکات پکې واجبېدلی شي؟

په لنډو ټکو سره د قدرمنې خور ددې پوښتنې په اړه ویلای شو چې:

په دې اړه د علماء کرامو نظر دادی چې: په هغو صندوقونو کې چې په ځینو کورنیو کې شتون لري او یو لږ پیسې او مال پکې ساتل کېږي؛ نو دا ډول پیسې د وقف شوي مال حیثیت لري؛ او هیڅ ډول زکات پکې نشته.

مشخصات وویژگی های صندوق وبکس خیري خانواده گی

یکی از هموطنان عزیز ما از شهر کابل سوال نموده است:

اگر امکان باشد خواص و مشخصات صندوق وبکس خیري خانواده گی را بیان کنید، فرق بین این صندوق ها وحساب بانکی و یا الماری ها چی است؟ آیا در محتویات این چنین صندوق ها محدودیتی وجود دارد و یا میتواند به هر اندازه باشد؟

این صندوق وبکس خیري ووقفی است که همه افراد خانواده بشکل روزانه ویا هفته مبلغی از پول وپیسسه خود را در آن میندازند وجمع آوری می نمایند ودر آخر هر ماه ویا سه ماه پول جمع شده در این صندوق را برای نهاد های دینی ودعوتی ویا فقیران ومسکینان ومستحقین ونیازمندان توزیع می نمایند، وجود این نوع صندوق وبکس ودخلک خیري ووقفی در خانه ومنزل از یک طرف برای تربیه افراد خانواده وآشنایی آنها با فرهنگ صدقه دادن در راه الله متعال یاری میکند واز جانب دیگر سبب خوشنودی او تعالی میگردد نیز برکات ورحمات آسمانی در این خانه نازل میشود ازینکه آنها بندگان

نادار و نیازمند و ضرورت‌مند را فراموش نکرده اند، و اطفال خانواده از مرحله طفولیت به صدقه و خیرات دادن و دوستی فقیران و مساکین تربیه می شوند.

قابل یاد آوریست که این بکس و صندوق خیری مربوط به زکات فرضی نمی شود بلکه از جمله کارهای خیری است که خانواده های مسلمان را به الله متعال نزدیک میسازد، و در پول و پیسه جمع آوری شده در این صندوق زکات نیست زیرا که مال خیری و وقفی است.

و فرق این صندوق خیری با حساب بانکی این است که حساب بانکی و الماری بخاطر حفاظت پول و پیسه شخصی و تجارتي انسان میباشد و دارای مشخصات این صندوق که در بالا ذکر شد نمی باشد.

په آزاد کاروبار کې د زکات ورکولو حکم

پدې لنډه لیکنه کې غواړو د لاندینو پوښتنو ځوابونه له تاسې درنو لوستونکو سره شریک کړو؛ لکه:

که چېرې یو شخص په دنده گمارل شوې وي؛ نو آیا د هغه په معاش کې زکات شته؟ او یا په بله اصطلاح د دولتي مامورینو او فني خلکو په معاشونو کې زکات ورکول څه حکم لري؟

آیا د معاش فرضیت د هغې د ترلاسه کولو سره سم پیلیري او که دا معاش اخستونکې به صبر کوي تر څو یو کال د هغه په مال باندې تېر شي (نو بیا به زکات ورکوي)؟

د پورتنیو پوښتنو د ځواب په اړه کولی شو ووايو چې:

عموماً په یوه ټولنه کې دوه ډوله خلک د یو دولت ډېره مهمه برخه تشکیلوي:

لومړی: دولتي مامورین: په هر دولت کې دولتي مامورین او مؤظفین د دولت یوه ډېره مهمه برخه تشکیلوي او د لاسه بل لوري د دولت زیاته بودیجه هم تر لاسه کوي.

دویم: د ټولني کسب لرونکي او ماهره خلک: همداراز که مونږ ځیر شو؛ نو جوته به شي چې (په دویم قدم کې) د ټولني مسلکي او ماهره خلک هغه ډله خلک دي چې د خپلو هلو ځلو په نتیجه کې په زیاته پیمانې (دولتي) پیسې تر لاسه کوي.

فقهای کرامو کار په دوو عمده برخو سره وېشلی دی:

لومړی ډول:

یو هغه ډول کاروبار وي چې یو مسلمان یې په مستقیم ډول په خپله تر لاسه کوي (لکه د آزاد شغل درلودونکی شخص وي) او بل چاته پکې اړتیا ونلري؛ د بېلگې په ډول: د ټولني ځینې خلک داسې وي چې د خپل لاسي یا عقلي زیار په نتیجه کې خپل معاش تر لاسه کوي. ددې خبرې د ښه وضاحت لپاره به یو څو لنډ مثالونه ستاسې مخ ته کېږدو: که چېرې تاسې متوجه شوي یاست؛ نو تاسې ته به هم جوتې شوي وي چې یو لږ وظیفې لکه:

ډاکټري، خیاطي، برقي توب، نجاري، د انجینرۍ؛ او آزاد ژورنالیزم او داسې نور ډول وظیفې هغه ډول دندې دي چې انسان پکې نورو ته اړتیا نلري او آزاد کاروبار یې گنلې شو.

دویم ډول:

بل ډول کارو بار بیا داسې وي چې په هغې کې یو شخص د بل چا پورې تړلی وي؛ لکه: دا شخص یو داسې څوک وي چې په دولتي سکتورونو کې د مامور په توگه سره دنده ترسره کوونکی وي، یا هم په

شخصي شرکتونو کې خپله دنده پر مخ وړي او يا داسې شخص وي چې پخپل ورځنې ژوند کې د يو کار ترسره کولو وروسته مزد؛ او يا هم د مياشتينې معاش په توگه سره د خپلې حق الزحمې ترلاسه کوونکې شخص وي.

فقهاء کرام د دواړو په اړه په اتفاق سره وايي چې:

پدې ډول معاشونو کې که چېرې لاندیني شرائط وموندل شي؛ او نصاب پکې پوره شي؛ نو پر دې شخص باندې زکات فرض کېږي. پدې لړ کې دا خبره هم بايد له پامه ونه غورځوو چې: د زکات ورکوونکې شخص مخکې له دې چې زکات وويشي؛ لومړی بايد خپل مالي مصارف او ورځينی اصلي اړتياوې په پام کې ونيسي او په عين وخت کې د ټولو هغه کسانو لپاره يو لړ مال تخصیص (ځانگړې کوي، څوک) چې دې شخص پورې اړه ولري؛ او بيا له دې وروسته که چېرې نصاب پوره وي او هم پرې يو کال تېر شوی وي؛ نو پدې صورت کې به د دې مال زکات ورکوي (که څه هم چې دا مال د کال په اوږدو کې کم شوی هم وي؛ خو دلته مهمه داده چې: د کال په پای کې دا مال بېرته نصاب ته رسېدلی وي او پوره شوی وي).

پدې اړه يو بل نظر هم شتون لري؛ او دا د يو لړ جليل القدره او مشهورو صحابه کرامو وينا ده؛ لکه: حضرت عبدالله بن عباس، عبدالله بن مسعود او حضرت معاويه (رضي الله عنهم) پدې نظر دی چې: د معاش د ترلاسه کولو وروسته سمدلاسه پر معاش اخستونکي شخص باندې زکات فرض کېږي؛ نو پر همدې اساس مونږ دا ویلی شو چې کارکوونکې شخص لومړی هر کله چې خپل معاش ترلاسه کوي؛ او که نصاب يې پوره وي؛ نو زکات دې ورکړي او همداراز ډاکټر به هم د خپل کسب و کار په نتيجه کې چې کله خپل معاش ترلاسه کوي؛ نو زکات به ترې وباسي او دا خبره د هغه کس لپاره هم ده چې يو مسلکي او حرفه يي شخص وي او په يو فن کې مهارت ولري.

پدې کې شک نشته چې د زکات په ورکولو کې چې کله پدې مال باندې
يو کال تېرېږي (او د کال د پوره کېدلو سره سم زکات ورکول کېږي)؛ نو
پدې کار کې خپله زکات ورکونکي شخص ته هم خورا آساني ده؛ او هغه
داسې چې: زکات ورکونکي شخص به لومړی يو وخت له ځان سره ټاکي
تر څو د کال په پای کې تر هر څه دمخه لومړی خپلې اساسي اړتياوې پوره
کړي؛ او بيا په دويم قدم کې به د خپل مال څخه د زکات پيسې آداء کړي.

آيا خپل خادم ته زکات ورکول کېدلی شي ؟

د فېس بوک د صفحې د مينه والو څخه يوه ورور پوښتلي ؤ: آيا ما ته
دا روا دي چې زکات خپل يو خادم ته ورکړم ؟

د دې پوښتونکي ورور د پوښتنې په ځواب کې وايو چې:

په دې اړه اسلامي فقهاء په دې نظر دي: که چېرې دا خادم ستا شخصي
خادم وي؛ نو په دې صورت کې ته نشي کولی هغه ته خپل زکات ورکړی او
دا ځکه چې که چېرې د زکات پيسې خپل خادم ته ورکړل شي؛ نو په دې
صورت کې به بيا د نورو وختونو په نسبت ستا ښه خدمت کوي او نشاط
او فعاليت به پې چټک شي.

چې په دې توگه سره به دا زکات داسې شي لکه په خپل شخصي
مصلحت کې چې استعمال شوی وي [په داسې حال کې چې په اصل کې
زکات د شخصي مصلحت پر ځای د ټولني د عام مصلحت لپاره وي] مگر
که چېرې د هغه اقتصادي حالت داسې وي چې ډېر بې وزله او فقېروي او
له بل لوري د کورنۍ د غړو شمېره پې هم زياته وي؛ نو په دې صورت
کې بيا کېدلی شي چې زکات خپل خادم ته ورکړل شي.

کوم مسکین او فقیر ته زکات ورکول جواز لري ؟

د مسکین تعريف: (الْمَسْكِينُ هُوَ الْفَقِيرُ الَّذِي لَا يَجِدُ كَمَالَ الْكِفَايَةِ).

يعني مسکين او بې وزله شخص هغه چا ته ويل کيږي چې څوک دومره څه ونه لري چې ده ته بسياينه (کفايت) وکړي، البته فقير بيا هغه چا ته ويل کيږي چې څوک له مسکين څخه هم ډېر نادره او تنگ لاسی وي. [که څه هم يو لږ پوهانو بيا ددې برعکس تعريف کړيدی].

د اسلامي سپېڅلي شريعت په رڼا کې ويلی شو چې دې دواړو ته زکات ورکول جائز دي، لکه څرنګه چې لوی څښتن تعالی په دې اړه مونږ ته داسې مهرباني کوي او ارشاد فرمايي: (إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا ^١).

ترجمه: بېشکه چې صدقې (د فريقي زکات وېش پر) اړمنډو خلکو (هغه کسان چې هيڅ هم نه لري)، بې وزلو او خدمتګارانو (څوک چې د اسلامي حکومت له لوري د صدقو په راټولولو او په يو لږ نورو مهمو دندو او چارو باندې ګمارل شوي وي) لپاره دی.

أما که چېرې د يو چا وټه ئيز (اقتصادي) حالت دا سې وي چې دومره څه مال ولري کوم چې د ده د خوړو، څښاک او لباس او هستوګنځي لپاره بسياينه کوي، يا د وقف شوی مال څښتن وي، يا هم يو څه دنده او وظيفه او دېته ورته نور څه ولري؛ نو بيا په دې صورت کې نه ورته فقير او نه هم مسکين ويل کېدلی شي او نه هم بيا د دوي ته د زکات ورکول جواز لري.

^١ - سورة التوبة، الآية: ٦٠.

رهنمائي شرعي در مورد ادای زکات قرض حسنه

یکی از دوستان از شهر کابل چنین سوال نموده :

جناب استاد محترم یک سوال دارم آیا زکات از قرض حسنه هم باید داده شود یا خیر تشکر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

قرض دو نوع است:

۱- یکی بالای کسی است که قرض را میدهد و امانت کار است، درین صورت این قرض هم زکات دارد و باید زکاتش داده شود از سالهای قبلی و فعلی.

۲- قرض نزد شخص بد معامله و جنجالی است که شاید به آسانی قرض را ندهد درین صورت زکات نیست زیرا این قرض در جمله هیچ حساب است و هر وقت که بدست آید در همان وقت زکات سالهای قبلی هم حساب و داده شود.

سوالگرو ته زکات ورکول څه حکم لري؟

له درنو مینه والو څخه یو ورور دفیس بوک له لارې خپله پوښتنه له مونږ سره شریکه کړې وه او په هغې کې یې له مونږ څخه پوښتلي ؤ چې:

آیا دا زمونږ لپاره جواز لري چې د بازار سوالگرو ته د خپلو مالونو څخه زکات او صدقات ورکړو؟

د نوموړي قدرمن ورور د دې پوښتنې په ځواب کې په مناسب لندیز سره باید دومره ووايو چې:

شیخ عبدالعزیز بن باز - رحمه الله - په دې اړه ویلي دي چې هو، جواز لري، او بیا یې خرگنده کړېده چې: که چېرې د یو سوالگر حالت داسې وي چې هغه مجهول الحال وي (یعنې د فقر او د شتمنی حالت یې هیچاته هم خرگند نه وي)؛ نو زکات به ورته ورکول کېږي، پدې کار کې هیڅ ممانعت نشته، او دا یو مشروع (روا) عمل گڼل کېږي، ځکه چې په قرآنکریم کې د همدې ډول بې وزلو او فقیرانو په اړه لوی څښتن تعالی مونږ ته لارښودنه کړېده او فرمایلي یې دي چې: "وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ - لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ".

ترجمه: او هغه کسان چې د هغوي په مالونو کې ټاکلې برخه ده، د سوالگرو (فقیرانو) او محرومو (هغه بې وزلانو لپاره چې د خپل غربت او بې وزلۍ سربېره بیا هم چاته د سوال لاس نه ورغزوي). (دا پدې معنا چې د نېکو او صالحو خلکو له مهمو مواصفتو څخه یو هم دادی چې هر کله له دوی څخه د ټولنې بې وزله او فقر څپلي خلک مرسته وغواړي، او یا یې یوه ډله خلک له شرم څخه ونه غواړي؛ نو دا شتمن خلک به له دوی سره د فرض شوي زکات، صدقاتو او داسې نورو مالونو څخه مرسته کوي).

پر همدې اساس سوالگر او تنگ لاسی انسان هم د همدې مستحقې ډلې څخه شمېرل کېږي چې باید مالي ملاتړ یې وشي؛ مگر که داسې وشي چې دا سوالگر په اصل کې یو شتمن شخص وي او (د دنیوي لالچ پر اساس) بیا هم گدایي کوي؛ نو په دې صورت کې به نصیحت ورته کېږي تر څو د نورو حق تلف نه کړي او تَعَفُّفٌ (۱) ته به هڅول کېږي او د الهي خوف انگېرنه به ورته ورکول کېږي او دا به هم په ډاگه ورته ویل کېږي چې: په اسلام کې سوال کول او نورو ته د گدایۍ لپاره لاس غزول جواز نلري؛ او نه هم ماته دا جواز لري تر څو له تا (سوالگر) سره مرسته وکړم، ځکه چې ته په اصل کې د زکات مستحق نه گڼل کېږی.

۱ - سورة المعارج، الآية: ۲۴-۲۵.

خو که چېرې دا شخص په رښتیا سره پېژندل شوې وي چې تنگسه پرې راغلي وي، د ټولنې یو بې وزله او مسکین شخص دی او یا هم مجهولُ الحاله دی؛ نو پدې صورت کې بیا دا جواز لري چې د دې شخص سره مالي مرسته او ملاتړ وشي.

په عمومي توگه سره د ټولنې سوالگر په درې ډوله وېشلی شو.

لومړی ډول: یوه ډله داسې وي چې دوی په اصل کې شتمن خلک وي؛ نو دې ډلې ته به زکات نه ورکول کېږي، بلکې رټل کېږي به او په عین وخت کې به له دې پرېوتې کار څخه منع کېږي؛ او دا به هم ورته ویل کېږي چې گدایي او نورو ته د سوال لاس غزول جواز نلري، بلکې دا توصیه به ورته کېږي چې دا یو ناروا عمل دی او باید ځان ورڅخه وژغوري.

دویم ډول: دا هغه ډله خلک دي چې دوی رښتیني بې وزلان وي؛ (ژوند یې له اقتصادي ستونزو او ننگونو سره مخ وي) نو دوی ته به زکات ورکول کېږي.

درېیم ډول: دا هغه خلک دي چې دوي په اصل کې مجهولُ الحاله وي (نه یې فقر او بې وزلي او نه هم شتمني چاته معلومه وي)؛ نو دوی ته به هم زکات او صدقات ورکول کېږي او پدې کار کې هیڅ ډول ستونزه نشته.

(۱): علاء الدین علي بن محمد چې په خازن سره شهرت لري او په ۷۴۱ هـ ق کال کې وفات شوېدی، په خپل تفسیر کې چې تفسیر یې (لُباب التَّوِيلِ فِي مَعَانِي التَّنْزِيلِ) نومېږي او په تفسیر خازن سره شهرت لري په لومړي جلد او ۲۰۷ صفحه کې یې د تَعَفُّفٍ د معنا په اړه لیکلي دي: [يُقَالُ تَعَفَّفَ: إِذَا تَرَكَ السُّؤَالَ وَكَزِمَ الْقَنَاعَةَ]. یعنې تعفف دې ته ویل کېږي چې انسان د اړتیاو سر بېره بیا هم چاته د سوال او گدایي لپاره لاس ورنه غزوي او په ژوند کې د قناعت په ارزښتمن صفت باندې پابند او ټینګ پاتې شي.

حکم صدقه دادن به غیر مسلمان

یکی از دوستان محترم که تاجر هم است سوال خود را چنین فرستاده:

استاد مهربان، بعض وقت که برای کسب و کار و خرید اجناس تجارتي به لاهور پاکستان ميرويم اغلب در روزهاي پنجشنبه بسياري از خيرات گيران در دكان ها ميابند هم از مسلمان و مسيحي هندو آيا براي غيرمسلمان ميشود كه كمك كرد و ثوابي كه به مسلمان خيرات بدهي ويا به غيرمسلمان يك اندازه است به خيرات دهنده ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

اولا: ازین دوست محترم تشکری میکنم که بسیار مسأله مهم را مطرح نمودند و می خواهد که همه معاملاتش مطابق احکام والای دین اسلام با شد در سفر و حضر و این بسیار مهم برای تاجر مسلمان.

ثانیا: برای مسلمان مشروع و مستحب است که صدقه مال خود را و خیرات را به مسلمانان بدهد تا اینکه برادر مسلمانش در طاعت خداوند متعال و فرمانبرداری از وی استفاده کند و از حالت ذلت و سختی بر آید، لیکن دادن صدقه به غیر مسلمان هم مشروع و روا است و می شود که غیر مسلمان از اخلاق نیکوی مسلمان متأثر شود و به دین مقدس اسلام رو بیاورد و مشرف شود به این دین البته صدقه و خیرات نوافل و دادن زکات فرضی به غیر مسلمان جائز نیست، و دادن صدقه هم غیر مسلمان مقید به دو شرط است:

۱- صدقه گیرنده غیر مسلمان در حالت جنگ با مسلمان نباشد زیرا توسط این مال صدقه و خیرات تقویت می شود و بالای مسلمانان غلبه حاصل می کنند.

۲- از مال صدقه و خیرات مسلمان در کار های نامشروع و ناروا استفاده نکند مثلاً شراب نخرد و یا در زنا کاری و فحشاء استفاده نکند.

لیکن بهتر است که مسلمان صدقه و خیرات خود را به مسلمان بدهد که هم مسلمان تقویه شود در کارهای دینی و دنیایی خود و هم اخوت و برادری تحقق یابد در بین مسلمانان.

وصلی الله تعالی علی خیر خلفه محمد و علی آله و صحبه أجمعین.

وکیل صدقه دهنده باید مطابق خواهش مؤکل رفتار نماید

یکی از دوستان از شهر کابل نوشته:

استاد محترم السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته، یکی از اقارب ما پول روان کرده که آن خیرات کنم و برای شاگردان فقیر و محتاج مکتب بدهم ..اما یک دوستم که مریض است و ضرورت به یک عملیات جراحی کوچک دارد و پول و مصرف آنرا ندارد آیا همان پیسه خیرات برای این مریض داده می توانم؟

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

صدقه و زکات و خیرات باید مطابق خواهش خیرات دهنده داده شود و برای شما جواز ندارد که مخالف خواهش او عمل کنید و به کسی دیگر بدهید.. اما اگر پول را برای تان روان کرده باشد و برای تان گفته باشد که به هر شکل شما لازم میبینید توزیع کنید در این صورت برای شما جواز دارد و مشروع است که برای مریض که به تداوی ضرورت دارد بدهید..

نیز می توانید که از دوست تان خواهش کنید که اگر پول صدقه و خیرات داشته باشد خودش و یا نزدیکانش به این مریض هم کمک کنند..وایشان را تشویق کنید زیرا تداوی مریض و نجات دادنش از هلاکت و مشقت و سختی ثواب زیاد دارد.

حکم صدقه دادن به مسلمان گنهگار

دوست محترم ما باشنده شهر ایبک ولایت سمنگان سوال نموده :

یک فقیر و مسکین کی نماز نمیخواند، آیا دادن صدقه برایش جایز است یعنی ثواب دارد؟ بیرون مسجد منیشنند اما نماز نمیخواند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

بهتر است که صدقه به فقیران و مسکینان اهل تقوا و صالح داده شود زیرا صدقه دادن نیز امانت است نزد انسان و مسلمان کوشش کند که صدقه اش به جای خوب و مستحقین مؤمن و مسلمان رسانیده شود، این اولی و افضل است لیکن به انسانهای گنهگار هم جواز دارد لیکن اولی و افضل نیست، ومی شود که بخاطر گرفتن صدقه بیشتر به دین تشویق شود.

بعد از ختم قرآن خیرات دادن لازم نیست

یکی از خواهران هموطن ما از ولایت دایکندی سوال نموده:

استاد محترم من ماهانه قرآن کریم را یکبار ختم میکنم ودر ماه اخیر فراموش کردم که خیرات هم کنم و به همسایه ها روان کنم آیا ختم من قبول شده؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

این برداشت نادرست و غلط است که حتما بعد از ختم قرآن کریم خیرات هم شود، زیرا ختم و تلاوت قرآن کریم عبادت مستقل است و صدقه دادن عبادت مستقل.

حساب کردن مالیه و تکس در زکات جواز ندارد

یکی از دوستان سوال نموده:

آیا تکس معاش را که از طرف دولت اخذ میگردد میتوانیم در زکات حساب کنیم یا خیر در اوائل اسلام تنها یک بار زکات اخذ میشد فعلا بعض مردم هم تکس دولت را میدهد هم زکات را؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

زکات از ارکان مهم دین مبین اسلام است و از خود شروط و احکام خاص دارد، مالیه و تکس در زکات حساب نمی شود.. فرق بین زکات و تکس این است:

- ۱- زکات از آسمان فرض شده و تکس فرض نیست.
- ۲- منکر زکات کافر می شود و منکر تکس کافر نمی شود.
- ۳- در زکات باید نصاب و سال تکمیل شود در تکس این طور نیست.
- ۴- دادن زکات بدون نیت نمی شود اما تکس دادن به نیت ضرورت ندارد.
- ۵- زکات دادن ثواب دارد و سبب داخل شدن جنت می شود اما تکس دادن امر الٰهی نیست که ثواب داشته باشد.
- ۶- زکات به فقراء و مساکین و مستحقین خاص داده می شود و تکس برای حکومت.

احکام زکات مهر خانمها

یکی از هموطنان عزیز ما سوال نموده :

آیا مهر زنها که بالای شوهر است زکات دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

چگونگی ادای مهر خانمها قرار ذیل است:

۱- مهر معجل و مقدم را که خانمها بدست آورده اند و تصاحب شده اند و یا اینکه نزد شوهران بطور امانت است و عند الطلب فوراً برایشان می پردازند اگر نصاب و سال را کرده باشد زکات دارد که از هر یک لک افغانی ۲۵۰۰ زکات بدهند زیرا این مال و ملکیت شان است و حکم پول و پیسه نقدی را دارد ، الله تعالی می فرماید:

"خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا" از مالهای شان زکات بگیر که مال شان و خود شان پاک شوند.

در زکات دادن پول و پیسه و مبالغ نقدی حکم و حیثیت طلا و نقره را دارد و نصاب زکات آن نیز عیناً نصاب زکات طلا و نقره است و مطابق قیمت یکی از آنها پرداخته می شود. اولاً : نصاب نقره ۵۹۵ گرام است در صورتیکه یک سال هجری قمری را تکمیل کرده باشد در بازار قیمت شود و از قیمت اجمالی آن ۲,۵٪ پرداخته شود و این به مصلحت فقراء است نزد جمهور فقهاء، کسی که قیمت همین ۵۹۵ گرام نقره را داشته باشد از پول و پیسه نقد مالک نصاب شمرده می شود. و از هر هزار افغانی ۲۵ افغانی بدهد. ثانیاً : در شرائط کنونی که طلا نیز مروج است نصاب آن ۸۵ گرام میباشد در صورتیکه سال را نیز تکمیل نماید: مثلاً امروز قیمت یک گرام طلا در بازار ۲۳۰۰ افغانی است همین ۲۳۰۰ را $\times ۸۵$ میکنیم که قیمت ۸۵ گرام طلا ۱۹۵۵۰۰ هزار افغانی می شود و کسی که همین مبلغ را داشته باشد و سال را نیز تکمیل کرده باشد بالایش فرض است

۱ - سورة التوبة، الآية: ۱۰۳.

که زکات آنرا بکشد و بدهد بدون تأخیر که از هر هزار افغانی ۲۵ افغانی می شود، و از هر یک لک افغانی ۲۵۰۰ افغانی زکات می شود یعنی باید ۲,۵٪ پول وپیسه که زکات واجبی دارد بکشد.

۲- اما اگر مهر خانمها مؤخر ومؤجل باشد حکم زکات قرض را دارا میباشد.. اگر شوهر که قرضدار خانم خود است امانت کار باشد وامکان دادن آن وجود داشته باشد در این مهر زکات است، اما اگر قرضدار بد معامله باشد تا آن وقت زکات ندارد که بدست نیاید، وقتیکه بدست آید و حصول شود یکبار زکات همه سالها داده می شود.

۳- اما اگر مهر مؤخر قسمی باشد که در عقد نکاح نوشته شده باشد که در صورت طلاق ویا وفات داده می شود در این صورت زکات ندارد زیرا مبلغ در ملکیتش قرار ندارد، تا اینکه گرفته و قبضه نشود.

د مېرمنو د مهر د زکات احکام

یوه گران هیوادوال مو پوښتنه کړې ده :

آیا د بنځو مهر چې پر خاوند دی، زکات لري؟

الحمد لله والصلا والسلام علی رسول الله، أما بعد:

د مېرمنو د مهر اداکولو څرنگوالی په دې ډول دی:

اولا: مهر معجل او مقدم چې مېرمنو په لاس راوړی وي، د هغوی په ملکیت کې وي او یا دا چې له خاوندانو سره د امانت په توگه وي او له غوښتلو سره یې فوراً ور سپاري، که نصاب/تاکلي اندازه یې پوره کړې او کال پرې اوښتی وي زکات لري چې له هر یو لک افغانی څخه دې ۲۵۰۰ افغانی زکات ورکړي ځکه چې دا یې مال او ملکیت دی او د نغدي پیسو حکم لري ، الله تعالی فرمایي:

"خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا" ^۱ د هغوی له مالونو څخه زکات واخله چې مال او نفوسونه یې پاک شي.

په زکات ورکولو کې پیسې او نغدي مبالغ د طلا او نقرې حکم لري او د هغوی د زکات نصاب هم عینا د طلا او نقرې د زکات نصاب دی او له دوی څخه د یوه د قیمت مطابق اجرا کېږي. اولاً: د نقرې نصاب ۵۹۵ ګرامه دی په هغه صورت کې چې یو هجري قمري کال یې تکمیل کړی وي، په بازار کې دې یې قیمت وشي او د هغه د اجمالي قیمت څخه دې ۲،۵% زکات ورکړل شي د جمهورو فقهاء په نزد دا د فقراؤ لپاره مصلحت او ښېګڼه ده.. هغه څوک چې د نغدو پیسو څخه د ۵۹۵ ګرامو نقرې قیمت ولري د نصاب مالک شمېرل کېږي او د هر زر افغانیو څخه دې ۲۵ افغانی ورکړي.

ثانیا: په اوسنیو شرائطو کې چې طلا هم مروجه ده نصاب یې ۸۵ ګرامه دی په هغه صورت کې چې یو هجري قمري کال یې هم پوره کړی وي: مثلاً نن ورځ د یو ګرام طلا قیمت په بازار کې ۲۳۰۰ افغانی دی همدا ۲۳۰۰ په ۸۵ × ګرو چې د ۸۵ ګرامو طلا قیمت ۱۹۵۰۰ زره افغانی کېږي او څوک چې همدا مبلغ ولري او کال یې هم پوره کړی وي، پرې فرض دي چې د زکات اندازه یې وباسي او پرته له تاخیر ور یې کړي چې له زر افغانیو څخه ۲۵ افغانی کېږي، او له هر یو لک افغانیو څخه ۲۵۰۰ افغانی زکات کېږي یعنې باید ۲،۵% پیسې چې واجبي زکات لري وباسي.

۲- اما که چېرته د مېرمنو مهر مؤخر او مؤجل وي نو بیا د قرض زکات حکم درلودونکی دی، که چېرته خاوند؛ چې د خپلې مېرمنې قرضداره دی؛ امانتداره وي او د ښځې د مهر د ورکولو امکان موجود وي نو په دې مهر کې زکات شته، اما که چېرته بد معامله قرضدار وي؛ تر هغه وخته پورې زکات نه لري؛ ترڅو مهر په لاس رانه وړي.. کله چې مهر په

۱ - سورة التوبة، الآية: ۱۰۳.

لاس ورشي او حصول شي؛ نو بيا په يو ځل د ټولو کلونو زکات يې ورکول کېږي.

۳- اما که مهر مؤخر او قسمي وي چې د نکاح په عقد کې ليکل شوي وي چې د وفات يا طلاق په صورت کې ورکول کېږي؛ په دې صورت کې زکات نه لري، ځکه چې مبلغ يې په ملکیت کې نه دی.. تر دې چې قبضه او وانه خيستل شي.

حکم رجوع از صدقه و خیرات

يکې از هموطنان عزيز ما سوال نموده:

من برای یکی از دوستانم که همیشه محتاج است خیرات میدهم وچند روز قبل نیز برایش صدقه دادم اما او پشت من گپ میزند می خواهم خیراتی را که برایش داده ام پس بخواهم، چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

پس خواستن صدقه دو حالت دارد:

اولا: اگر صدقه را وعده کرده باشد برای شخص محتاج لیکن تسلیم نکرده باشد وبرایش تشخیص شود که محتاج نیست می تواند که صدقه را ندهد ویا اینکه همدست کسی روان کرده باشد وقبل از رسیدن به این شخص آنرا پس بخواهد، این عملکرد جواز دارد.

ثانیا: صدقه که برای مسکین و فقیر مستحق داده شده و تسلیم گردیده خواستن آن جواز ندارد، امام بخاری در کتاب صحیح خود بابی را تخصیص داده بعنوان: برای کسی

جواز ندارد که صدقه و تحفه خود را پس بخواهد: " لا یجل لأحد أن یرجع فی هبته و صدقته" ^۱،
وفقهاء در این اتفاق دارند که پس خواستن صدقه و خیرات حرام و ناروا است.

از اینکه صدقه و خیرات دادن ثواب و فضیلت بی شمار دارد و سبب مغفرت گناهان
می شود از خود آداب خاص دارد از جمله:

۱- بهتر است که صدقه به فقیران به شکل سری و خفیه داده شود و در حدیث
صحیح آمده حتی که بدست راست داده شود دست چپ احساس نکند، تا اینکه صدقه
دهنده در ریاء کاری واقع نشود.

۲- منت گذاشتن و یاد کردن آن جواز ندارد و سبب آزار و اذیت صدقه گیرنده می
شود، و ثواب از بین میرود.

۳- از صدقه و خیرات خود کدام هدف دنیائی نداشته باشد .

فوائد صدقه دادن و آثار آن در زندگی مسلمان :

علماء در روشنی استنباط از نصوص شرعی که تشویق و ترغیب به صدقه دادن نموده
فوائد ذیل را نشاندهی نموده اند:

۱- صدقه و خیرات دادن سبب رفع و دفع بلاها و مصائب میشود و نیز سبب بر آورده
شدن حاجات صدقه دهنده می گردد.

۲- سبب محو و بخشش و مغفرت گناهان صدقه دهنده میگردد (پاکی او از گناهها).

۳- سبب برکت و ازدیاد مال صدقه دهنده میشود.

۴- سبب رضایت و خوشنودی الله متعال و فرونشاندن غضب او تعالی میگردد.

---

^۱ - صحیح البخاری، (ج ۳، ص ۱۶۴).

۵- صدقه سبب غضب و قهر شیطان می‌گردد.

۶- صدقه از عوامل دوستی و محبت و نزدیکی قلبها در بین مسلمانان می‌گردد.

۷- صدقه و خیرات دلالت به صدق و راستی ایمان مسلمان میکند.

۸- صدقه و خیرات کلید رزق و روزی صدقه دهنده میباشد و نیز از اسباب نزول باران رحمت در روی زمین می‌گردد.

۹- صدق سبب جلب محبت و دوستی مسلمان در نزد الله متعال و بندگان او می‌شود.

۱۰- صدقه و خیرات در عمر صدقه دهنده برکت می‌افزاید.

فهرست عناوین

- کتاب زکات ..... Error! Bookmark not defined.
- ۲ ..... زکات به کیها داده می شود؟
- ۳ ..... توزیع زکات به عساکر اردو، پولیس ملی جایز است
- ۵ ..... حکم دادن عشر، زکات به گروهایی تکفیری
- ۶ ..... در دادن زکات بهتر است که مصلحت فقیر در نظر گرفته شود
- ۷ ..... زکات را به غیر مستحق داده آیا دوباره زکات بدهد؟
- ۷ ..... آیا زکات مال خود را به برادرش که محصل است داده می تواند؟
- ۸ ..... دادن زکات مال قبل از تکمیل شدن سال
- ۱۰ ..... زمینهای سفید تجاری و احتیاطی زکات دارد
- ۱۱ ..... رهنمائی شرعی برای ادای زکات پول نقد
- ۱۲ ..... پول که بالای مردم است و توان دادن را ندارد بالایش زکات است یا نه؟
- ۱۲ ..... زکات پول امانت
- ۱۳ ..... زکات طلای خانمها در مذهب حنفی
- ۱۴ ..... زکات پول خانه که بخاطر حفظ سرمایه خریداری شده است
- ۱۴ ..... زکات طلای خانمها
- ۱۶ ..... رهنمائی برای ادا کردن زکات اموال تجاری
- ۱۷ ..... زکات پول جمع آوری ساخت خانه
- ۱۸ ..... زکات کلنیک دندان
- ۱۹ ..... دادن زکات به دختر و پسر
- ۲۰ ..... زکات مال خانم به شوهرش
- ۲۰ ..... زکات موترهای کاری
- ۲۱ ..... فرض بودن و دادن زکات فرضی به ماه رمضان ارتباط ندارد

- ۲۲.....زکات شرکتهای تجارتي وتولیدی
- ۲۳.....حساب کردن قرض در زکات
- ۲۴.....زکات پول نهاد های دعوتی
- ۲۴.....صدقه دادن خانمها
- ۲۵.....زکات معاش مأمورین
- ۲۷.....حکم زکات دادن به بنی هاشم و سیدها
- ۲۷.....طریقه وروش آسان برای ادا کردن زکات معاش ما هانه
- ۲۸.....رهنمایی شرعی برای ادای زکات حاصلات انگور باغها
- ۲۹.....مشخصات وویژگیهای صندوق وبکس خیری خانواده گی
- ۳۵.....رهنمائی شرعی در مورد ادای زکات قرض حسنه
- ۳۸.....حکم صدقه دادن به غیر مسلمان
- ۳۹.....وکیل صدقه دهنده باید مطابق خواهش مؤکل رفتار نماید
- ۴۰.....حکم صدقه دادن به مسلمان گنهگار
- ۴۰.....بعد از ختم قرآن خیرات دادن لازم نیست
- ۴۱.....حساب کردن مالیه وتکس در زکات جواز ندارد
- ۴۲.....احکام زکات مهر خانمها
- ۴۵.....حکم رجوع از صدقه و خیرات